

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova! Salavat i selam neka je na Allahova poslanika, Muhammeda, s.a.v.s., njegovu porodicu, ashabe i sve one koji ga slijede na putu islama!

Poštovana braćo i sestre, draga djeco i omladino, esselamu alejkum!

Često postoji dilema, pogotovo među onima koji slabo poznaju vjeru, kojim djelima mogu činiti korist svojim umrlima i nakon njihove smrti?

Prije svega, trebamo imati na umu, da svaki čovjek ima koristi od onoga što je sam učinio, na temelju riječi Uzvišenog Allaha iz sure En-Nedžm, 39: **”I da je čovjekovo samo ono što sam uradi.”**

Međutim, Allahov Poslanik, s.a.v.s., obavijestio nas je da ima određenih djela koja koriste umrlom i poslije njegove smrti! Ni u kom se slučaju ne radi o kontradikciji nego samo o specificiranju prvog spomenutog propisa.

Dakle, temelj našeg uspjeha su naša djela i na njih se, prije svega ostalog, moramo osloniti i pouzdati a tek onda, ako Bog da, na djela koja će u naše ime, možda činiti oni koji ostaju iza nas.

Imam Muslim bilježi u Sahihu od Ebu Hurejre, r.a., da je Muhammed, s.a.v.s., rekao: **„Kada čovjek umre njegovo djelo se prekine (tj. prestaju mu stizati sevabi), osim u tri slučaja: ako je za**

sobom ostavio neku trajnu sadaku (sadekatun džarije), znanje kojim se ljudi koriste ili dobrog potomka koji Allahu upućuje dovu za njega.“

U Ibn Madžinom Sunenu zabilježen je hadis koji prenosi Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Čovjeku i poslije njegove smrti teče nagrada od njegovih djela i dobročinstava: od znanja koje je širio i kojem je druge poučavao, od dobrog potomka kojeg je ostavio iza sebe, od Mushafa koji je predao u nasljedstvo, od džamije koju je sagradio, od konačišta za putnike namjernike koje je sagradio, od kanala za navodnjavanje koji je prokopao, od sadake koju je izdvojio iz svoje imovine dok je bio zdrav i živ - sve to stiže do njega i poslije njegove smrti.“**

Pa tako, na osnovu ovih hadisa Allahovog Poslanika, s.a.v.s, možemo reći da sljedeća djela mogu koristiti umrlom:

1) Dova! Islamski učenjaci imaju jednoglasan stav da će umrlom muslimanu koristiti dova koju za njega upućuje živi, ukoliko bude primljena. Uzvišeni Allah u suri El-Hašr, 10, kaže: **„Oni koji dolaze poslije njih, govore: ’Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koji su nas u vjeri pretekla.“**

U sunnetu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nalazimo također mnogo dokaza koji upućuju na spomenutu

stvar. Pored već spomenutog hadisa, dokaz je i hadis u kojem se kaže da je Poslanik, s.a.v.s., običavao na dženzazi prisutnima reći: **“Tražite oprost za vašeg brata.”** Također, dokaz su i Poslanikove, s.a.v.s., dove u kojima bi između ostalog govorio: **“Allahu, oprosti našim mrtvim i našim živim.”**

Zatim, dokaz je što ako podrobnije razmotrimo dženzazu-namaz, uvidjet ćemo da je ona u suštini dova za umrlom.

2) Sadaka je druga stvar koja koristi umrlom ako je za njega učini živi! Imam Buharija u svom Sahihu navodi od Ibn Abbasa, r.a., da je Sa’d u ibn Ubadi, r.a., umrla majka, dok je on bio odsutan, pa je upitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s.: **“Da li će joj koristiti ako za nju udijelim sadaku?”**, a **Poslanik, s.a.v.s., mu je odgovorio: “Da!”**

3) Trajna sadaka, koju iza sebe ostavi umrli ili, kako je to još poznato u narodu, vakuf ili hajrat koji ostavi iza sebe. Allah, dž.š., u 12. ajetu sure Ja-sin, kaže: **”I Mi smo zapisali ono što su uradili i djela koja su iza sebe ostavili.”**

Naravno, dokaz su i dva Poslanikova, s.a.v.s., hadisa navedena na početku hutbe.

4) Vraćanje duga, ukoliko je umrli ostao dužan nekome, obaveza je da njegova porodica vrati taj dug iz njegovog imetka prije same raspodjele.

Ukoliko iza njega nije ostalo imetka, pa ga za njega vrati neko drugi, to će vraćanje koristiti umrlom.

Imam Hakim u svom "Mustedreku" navodi hadis u kojem se kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jedne prilike, klanjajući jednu džezazu, rekao: **"Zaista je čovjeka koji se nalazi ispred vas (mejjita) od ulaska u Džennet spriječio dug koji nije vratio, pa ako hoćete, spasite ga, a ako hoćete, prepustite ga Allahovoj kazni."** (Hakim, br. 2261)

5) Obavljanje hadždža za umrlag!

Imam Buharija u svom Sahihu od Ibn Abbasa, r.a., prenosi da je došla neka žena Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekla: **"Moja majka se zavjetovala da će obaviti hadždž, pa je umrla a nije ga obavila, da li ću za nju obaviti hadždž?" Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Da, obavi za nju hadždž!"**

Posebno bih ukazao da među našim narodima postoje neke stvari, odnosno, djela koja se čine za umrle, a koja nemaju nikakvo utemeljenje u islamskim izvorima, poput učenja Kur'ana za novac.

Poznati hanefijski učenjak Ibn Ebi Izz el-Hanefi u svom komentaru "Tahavijske poslanice je rekao: **"Što se tiče plaćanja nekome da uči Kur'an, a**

potom da sevabe učenja pokloni umrlom, ovakvo nešto nije činio nitko iz prvih generacija muslimana, niti je itko od imama naredio da se nešto takvo čini, ili pak dozvolio da se to čini."

Naravno, druga je stvar što smo mi ovu praksu imamo i činimo je dug niz godina, međutim, najbolje i najispravnije je da čovjek uči Kur'an za sebe a ne da to očekuje od drugih. Ako netko ipak želi da uči Kur'an za drugog, onda neka to čini bez naknade ili plaćanja trećoj osobi za to.

U svakom slučaju, našim umrlim najbolje možemo pomoći putem djela od kojih smo neka naveli u današnjoj hutbi.

Pošto je ova tema veoma zanimljiva i korisna, uz dozvolu hfz.dr. Safveta ef. Halilovića, pripremio sam u vidu knjižice jedan njegov rad pod nazivom „Dužnosti živih prema umrlima“ od kojeg ćemo, ako Bog da, imati dosta koristi i koji će još više pojasniti ovu temu, o kojoj, zbog ograničenosti vremena hutbe, ne možemo detaljnije govoriti.

Uzvišeni Gospodaru, uputi nas na Pravi put, spasi od zabluda i stranputica i podari svoju Milost i Džennet!

Amin!

Prethodne hutbe potražite na našoj stranici: www.medzlis-split.org
Pripremio: Vahid ef. Hadžić Split, 16.2.2018.

ISLAMSKA ZAJEDNICA U HRVATSKOJ
MEDŽLIS ISLAMSKE ZAJEDNICE SPLIT

OD KOJIH NAŠIH DJELA
UMRLI MOGU IMATI KORISTI

